



NATURBRUKETS
YRKESNÄMND

Augusti 2014

NYHETSREV nr 26 – 2014

Välkommen till NYN:s nyhetsbrev som utkommer ca två gånger per år.

Läs mer på www.nyn.se

Kris för trädgårdsbranschen

Efter inledningen av året med stort medialt genomslag för våra frågor då ATL i januari gick ut med en stort uppslagen artikel med rubriken ”Brist på arbetskraft i trädgårdsektorn” har många medier hakat på. SVT-rapport gjorde bl.a. den 20 april ett inslag, se nedan samt

<http://www.svt.se/nyheter/sverige/stor-brist-pa-tradgardsmastare>
SVT.se

Inrikes

Stor brist på trädgårdsmästare

20 april



Trots en uppsjö av tv-program böcker och tidningar om trädgård så råder en skriande brist på utbildad arbetskraft inom trädgårdsnäringen. Branchen uppskattar att det årligen behövs rekryteras flera tusen, men i år går knappt 80 elever ut gymnasiets trädgårdsutbildning.

Gröna Jobb

Jobbutbudet har gått ner något jämfört med föregående år. Håller trenden i sig så backar vi på helår. Verksamhetsledaren Annika Bergman kan inte svara på vad det beror på. Det är ganska jämt fördelat över branscherna.

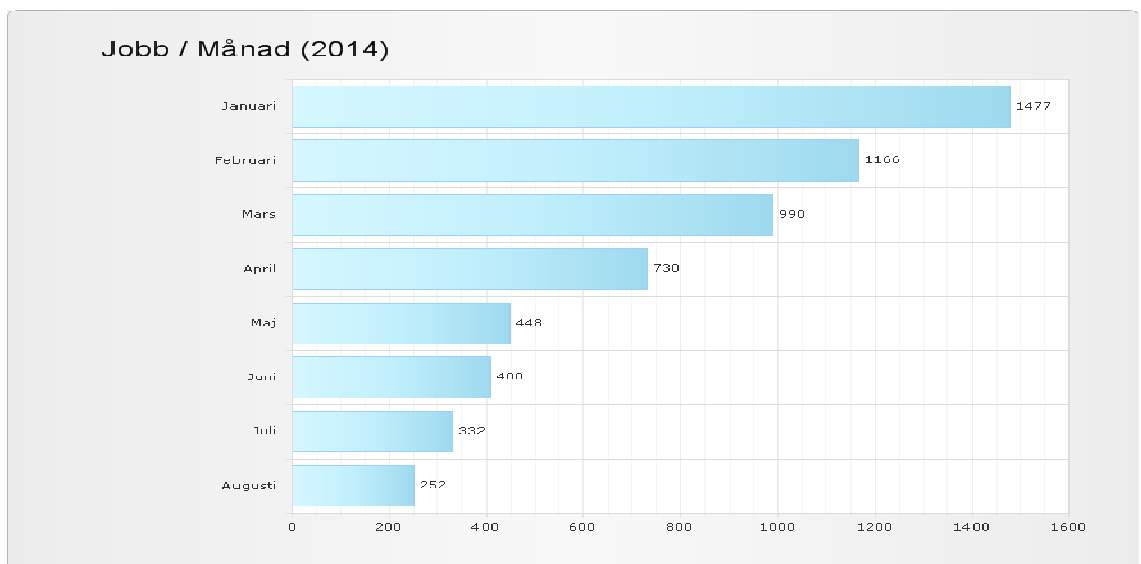
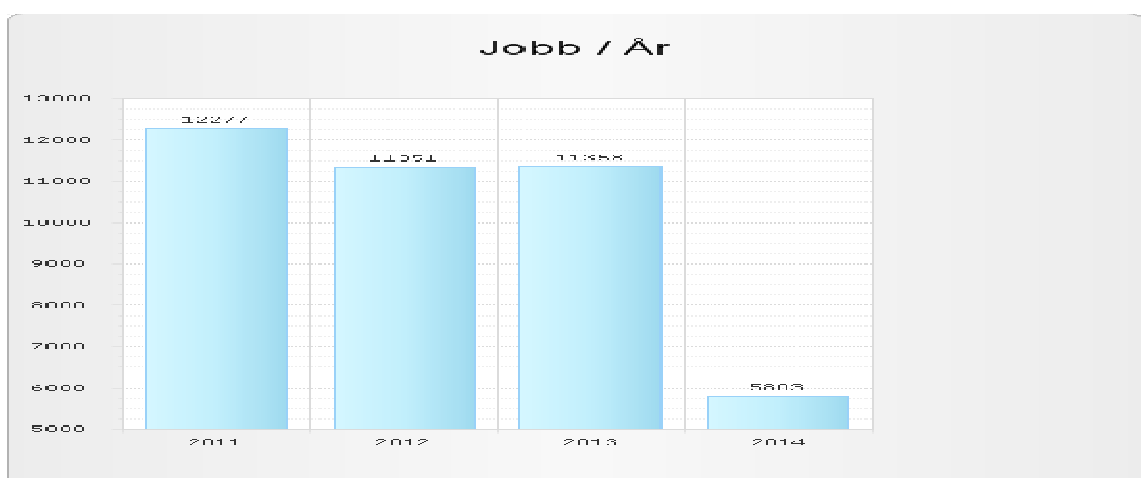
Besöksstatistiken ser bra ut. Det finns en känsla av att de praktiska i jobben inom flera näringar rekryterar utländska arbetare via bemanningsföretag.

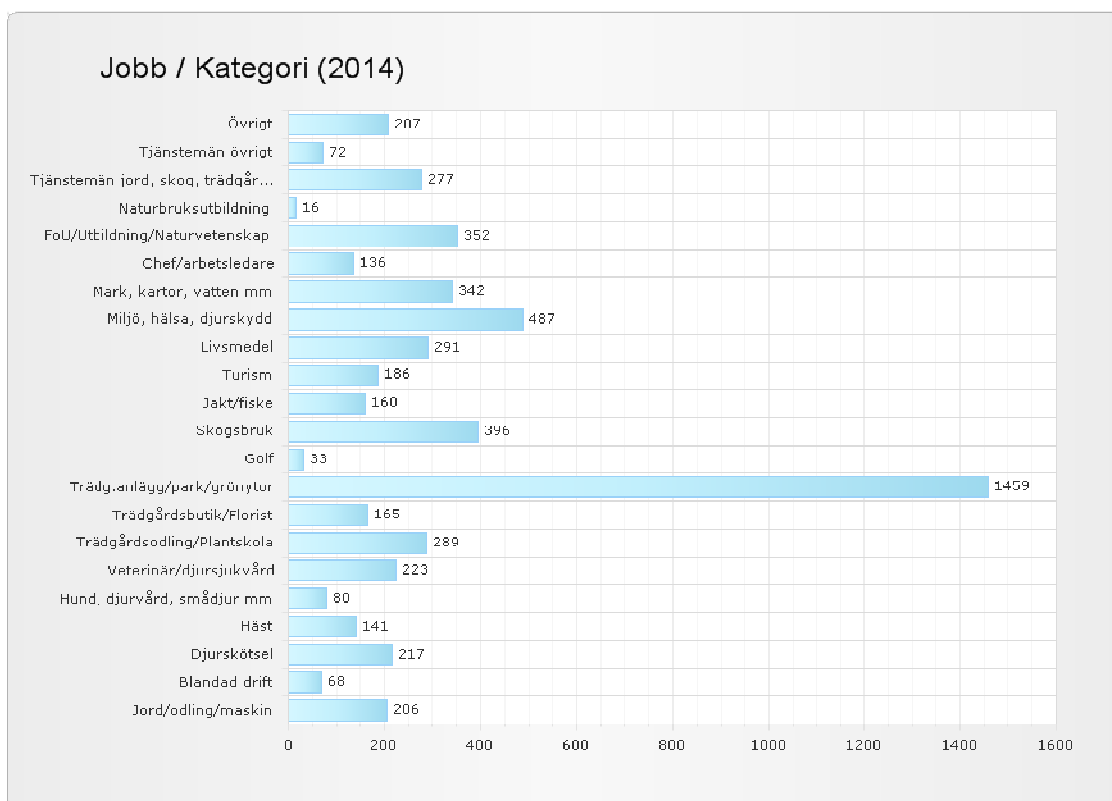
Gröna Jobb får väldigt mycket mail och telefonsamtal från privatpersoner och bemanningsföretag utomlands.

Verksamheten har gått ner på minsta möjliga aktivitet för att spara pengar till de investeringar i teknikutveckling av Gröna Jobb som styrelsen beslutat. Ingen annonsering genomförs under detta verksamhetsår.

Det vore tacksamt om intressenternas branschtidningar vill skriva om Gröna Jobb. Gröna Jobb medverkade på Borgeby Fältdagar, vilket var mycket positivt. Framförallt får Gröna Jobb möjlighet att kommunicera direkt med de skånska naturbruksgymnasierna.

I höst fortsätter jobbet med att utveckla siten tekniskt. Ett stort och viktigt projekt för NYN.





Grönt Kort

För Grönt Kort var målsättningen 2014 att genomföra 180 (180 året innan) diplomeringar. 124 (236) elever anmälde sitt intresse. Av dessa genomgick 108 (194) diplomering varav 92 (169) slutligen blev godkända och fick ett Grönt Kort.

I år var första gången eleverna gjorde det nya gymnasiearbetet vilket var en nyhet i reformen GY 2011. Därmed har efterfrågan av att diplomera för Grönt Kort minskat, vilket kan ses som en naturlig konsekvens. NYN införde Grönt Kort 2005 med kompetenskriterier enligt NYN-modellen för att naturbrukseleverna skulle bli mer anställningsbara. Gymnasiearbetet bygger till stora delar på NYN:s framtagna kriterier.

NYN har i kommunikationen till de lokala programråden spelat in frågan om att NYN:s diplomering gärna vill komma till de lokala programråden för att höra hur man ser på Grönt Kort och få synpunkter på nationella kompetenskriterier från branschens sida. Vi ser att Grönt Kort kanske får en ny roll mot bakgrund av Gymnasiearbetet, både som nationell diskussionsplattform och som valideringsverktyg. NYN för parallellt en dialog med Skolverket om hur vi kan samarbeta med skolorna mot bakgrund av förändringarna av gymnasieskolan.

Den 18 juni möttes NYN:s diplomering på Vreta för att tillsammans med NYN utvärdera årets diplomeringssomgång och planera för höstens aktiviteter. En viktig aktivitet i höst är seminariet den 29 oktober då LRFs representanter i de lokala programråden inbjudes till LRF Stockholm (se även sid 9).

TABELL 1. Statistiköversikt alla år hittills för Grönt Kort.

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Totalt antal anmälda	124	236	302	340	321	291	236	287	-	-
Totalt antal diplomerade	108	194	224	262	281	238	169	195	82	69
Totalt antal omprov	26	51	51	73	61	61	34	32	-	-
Totalt antal godkända	92	169	164	208	213	171	129	146	54	51
Procent godkända	85	87	73	79	76	72	76	75	66	74

TABELL 2. Antal genomförda diplomeringar 2014 Grönt Kort.

Skola	Växtodling	Gris	Mjök	Trdg
Enskilda elever	0	0	0	0
Bollerup	15	0	8	0
Bräkne Hoby	5	0	0	0
Dingle	3	0	0	0
Forslundagymnasiet Umeå	0	0	1	0
Gran	0	0	10	0
Hvilan	0	0	0	0
Himmelstalund	0	0	0	12
Kvinnersta	0	0	0	0
Ingelstorp/Kalmarsund	0	0	0	0
Jälla	4	0	0	0
Jämtlands Gymnasium - Torsta	0	0	0	0
Lillerud	3	3	3	0
Lövsta	0	0	0	0
Munkagård	0	0	0	0
Nils Holgersson (Skurup)	0	0	3	0
Nordvik	0	0	0	0
Nuntorp	0	0	0	0
Nybro	0	0	0	0
Nytorp	0	0	0	0
Rättvik	0	0	0	0
Svalöf	3	0	0	0
Stora Segerstad	0	0	0	0
Sötåsen	0	0	0	0
Tenhult	0	0	2	0
Uddetorp	0	0	0	0
Plönninge	0	0	0	0
Vreta	0	0	0	0
Åsbygden/Torstaskolan	0	0	0	0
Ökna	8	0	3	0
Önestad	0	0	0	0
Östra Ljungby	0	0	0	0
Ösby/Sala	0	0	0	0
Summa	41	3	30	12
Totalt antal anmälda				124
Totalt antal diplomerade				108
Totalt antal omprov				26
Totalt antal godkända				92
Procent godkända				85

Kontakter med departement och myndigheter

Myndigheten för yrkeshögskolan

Den 12 mars genomförde NYN studiebesök med Myndigheten för yrkeshögskolan, MYH, hos grisproducenten Marcus Skure på Froby Gård utanför Västerås. Syftet var att konkret visa behovet av vilka kvalificerade kompetenser som näringen efterfrågar och därmed vilka YH-utbildningar som jordbruket har behov av. MYH redogjorde vid mötet för att man fått fyra regeringsuppdrag. Bl.a. ett uppdrag som innebär att myndigheten ska utreda och föreslå korta riktade insatser som kan vidtas för att personer, som saknar de särskilda förkunskaper som krävs för vissa av yrkeshögskolans utbildningar, ska bli behöriga till sådana utbildningar (yrkesbytare). Detta får ses som en stor framgång för näringen mot bakgrund av att vi under lång tid pekat på problemen för yrkesbytare.

Vid efterföljande möte den 19 mars med Myndigheten för yrkeshögskolan diskuterades en förstudie på temat Svarar yrkeshögskoleutbildningarna mot arbetslivets behov. I myndighetens styrdokument anges att målet för utbildningarna i yrkeshögskolan skal svara mot behoven av kvalificerad arbetskraft.

Utbildningsdepartementet

Den 4 juni var NYN inbjudna av särskilda utredaren för Yrkesprogramsutredningen (U 2014:01), Amelie von Zweigbergk, Utbildningsdepartementet. Vi hade en mycket öppen och rak diskussion och utredaren presenterade förslag till lösningar på de problem som yrkesnämnderna lyft det senaste året vid möten med Utbildningsdepartementet. NYN fick konfidentiell information om utredningen och kan därför endast kortfattat återge vad utredaren förmedlade.

Utredningen avser bl.a. lämna följande förslag:

- Att det skapas en femte inriktning på naturbruksprogrammet. Därmed kan eleverna erhålla särskild högskolebehörighet (vilket de i och för sig redan har möjlighet att läsa in inom dagens Naturbruksprogram). Signaleffekten av detta förslag skall dock inte underskattas vid kommunikationen av möjligheterna med naturbruksprogrammet.
- Att skapa möjligheter för näringen att tillsammans med lämplig myndighet se över tillstånden för oseriösa skolor.
- Underlätta för yrkesbytare genom att ev. flytta Yrkesvux från kommunal nivå till lämplig myndighet. Detta skulle ge ett nationellt perspektiv på frågan om att prioritera yrkesbytares möjligheter att läsa vidare.

- Hearing med Yrkesprogramsutredningen är planerad till oktober 2014. Förslaget är tänkt att presenteras senast 31 mars 2015. Genomförande 2016.

Den 11 augusti uppvaktade NYN tillsammans med HYN och SYN Utbildningsdepartementets interna utredning Översyn av Myndigheten för yrkeshögskolans uppgifter (U 2013:G).

Den särskilde utredaren Per Byström förklarade att de frågor som näringen vid tidigare uppvaktningar fört fram polats samman till utredarens uppdragsbeskrivning (U 2013:G). Uppdraget är inriktat på regelverk, problemen med kortsiktighet, kvalitetsfrågor, begränsningar och resursfrågor.

Utredningen är en intern kansliöversyn vilket innebär att utredaren skriver för nuvarande politiska ledning som beslutar vad och hur utredningen eventuellt skall publiceras, till skillnad mot en SOU-utredning som publiceras enligt sedvanliga principer.

Utredningen har fokus på principiella frågor och inte på branschspecifika frågor. Utredningen försöker fiska upp ofullkomligheter i regelverk. Förarbetena till Yrkeshögskolereformen är inte alltid genomtänkt vad gäller alla konsekvenser. Ambitionen är att ”täppa igen hål” som inte beaktats i förarbetena till reformen.

Uppdraget är således en syntes av vad som framförts från näring och andra intresseorganisationer, och sådant som under hand uppdagats och som spelats in till departementet.

Utredaren pekar på ett antal områden som utredningen särskilt inriktar sig på:

- Kontinuitet och mer långsiktiga utbildningsbehov är prioriterat.
- Hur en högre träffsäkerhet ska kunna uppnås när det gäller utbildningarna och arbetslivets behov, särskilt i fråga om bristyrken.
- YH-ansökningsprocessen och efterföljande omsökning studeras av utredningen som har tankar att föreslå ett förenklat ansökningsförfarande för utbildningsanordnare vid andra sökter.
- Hur anpassa utbildningarna efter ökade krav på särskilda behörigheter vilka har en tendens att ”skruvas upp”, som exempelvis arbetslivserfarenhet.
- Yrkesbytarfrågan.
Utredaren och Utbildningsdepartementet säger sig vara väl medvetna om problemet för yrkesbytare och hänvisar här till U 2014:01 Yrkesprogramsutredningen, Utbildningsdepartementet (se minnesanteckningar från uppvaktning av Amelie von Zweigbergk 2014-06-04).

Utredaren säger att man avser föreslå att det inte skall vara möjligt att stänga ute yrkesbytare av tekniska eller administrativa skäl.

En modell som utredningen tittar på, vilken skulle underlätta för yrkesbytare är preparandkurser i kommunal, YH, eller annan anordnares regi. Detta förslag har tidigare framförts till Utbildningsdepartementet av NYN, SYN och HYN.

Relationen/överlappningar mellan YH och andra utbildningar som exempelvis arbetsmarknadsutbildningar studeras också bl.a. i syfte att underlätta för yrkesbytare.

- Utredningen ämnar studera problemet med att allt fler ungdomar söker högskoleförberedande program till förfång för yrkesprogrammen och ev. föreslå lösningar.
- Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2014.

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen kallade i januari NYN, HYN och SYN till möte om upphandling av arbetsmarknadsutbildning inom de gröna näringarna. Detta är första gången inom överskådlig tid som Arbetsförmedlingen tagit ett sådant initiativ. Vid mötet gjordes en genomgång av behoven inom djur-, trädgård-, skog- och lantbruksbranscherna. Tankar kring hur utbud och efterfrågan på arbetskraft kan mötas diskuterades, samt problemen för yrkesbytare. Under försommaren startade Arbetsförmedlingens upphandling.

Nationella programrådet för naturbruksprogrammet

Nationella programrådet för naturbruksprogrammet sammanträdde på Skolverket i februari, mars och maj. Skolverket presenterade nya satsningar på handledarintroduktion och nationella APL-utvecklare som kan vara till stor nytta i de lokala programrådets arbete med naturbruksgymnasierna. Utvärderingar av yrkesutbildningar på gymnasial nivå har visat behov av ökad satsning för att få fler handledare att gå handledarutbildning för att efter det stå bättre rustade att ta emot elever på APL. Satsningar på lärlingsutbildning för ungdomar och vuxna innebär att mycket av lärandet sker på arbetsplatsen och då blir handledarnas kunskaper och kompetens central för att säkerställa kvaliteten i utbildningen. Skolverket lanserar därför en nationell handledarintroduktion. Parallellt med denna satsning arbetar man med att utveckla kvaliteten på det arbetsplatsförlagda lärandet (APL). På regeringens uppdrag tar Skolverket fram en nationell handledarintroduktion för handledare på arbetsplatser som tar emot elever i APL. Skolorna kan tillsammans med de lokala programråden söka medel och expertstöd för dessa satsningar. Läs mer på www.skolverket.se/apl-utveckling

Mars-mötet hölls på Jälla naturbruksgymnasium. Ett viktigt syfte med detta möte var att intervjua elever hur de ser på den nya yrkesutbildningen. Det samlade omdömet var att eleverna var mycket nöjda med att utbildningen betonade yrkesrollen. På Jälla har också antalet elever ökat sedan GY 2011 infördes. Däremot efterfrågades högre kvalitet på de arbetsplatsförlagda delarna av utbildningen.

Aktuellt från styrelsen

Naturbruksgymnasiernas årliga rikskonferens

NYN:s styrelse deltog på naturbruksgymnasiernas årliga rikskonferens den 3 april som i år hade temat Utvecklingsstrategier för naturbruksskolor. Konferensen ägde rum på Hushållningssällskapets naturbruksgymnasium Önnestadsgymnasiet och Bäckaskogs slott, Kristianstad.

NYN kombinerade deltagandet på konferensen med ett styrelsesammanträde där man beslöt att arbeta fram ett avtalsförslag för ett framtida Gröna Jobb med IT-leverantören. Avtal har därefter tecknats med IT-konsulten Ottoboni kring utveckling av Grönajobb.se i enlighet med styrelsens beslut.

Vid styrelsesammanträdet rapporterades vidare om NYN:s samarbete med Praktikantnämnden, som höll årsmöte 2013-03-18 på LRF.

Den 9 maj höll NYN årsmöte på LRF i Stockholm. Medlemsorganisationernas anmälde nedanstående styrelseledamöter, suppleanter, ordförande respektive vice ordförande t.o.m. nästa årsmöte, i enlighet med NYN:s stadgar (se uppställning nedan).

Styrelsen tackade vid årsmötet av Titti Jöngren som slutade efter nio år som NYN:s ordförande.

– Jag känner mig trygg med att NYN kommer att fortsätta att lyfta näringens attraktionskraft för kommande generationer, så att våra olika yrken kommer att bli naturliga och attraktiva livsval, sa Titti Jöngren som varit ordförande sedan 2005.

LRF utsåg den 30 juni Sara Helgstrand till ordförande för NYN efter Titti Jöngren. Sara Helgstrand blev invald i LRF:s Förbundsstyrelse vid LRF-stämman 21 maj och presenteras så här på www.lrf.se:

Sara Helgstrand är 29 år och bor tillsammans med sambo och bonusdotter på sin fars gård i Ålberga i Södermanland, där man har växtodling och kycklinguppfödning. Hon har vuxit upp på familjens lantbruk och är utbildad lantmästare. Idag jobbar hon på företaget DuPont med nya växtskyddsmedel. Sara Helgstrand är aktiv i LRF Ungdomens riksstyrelse samt även i LRF Ungdomen Södermanlands styrelse.

I och med dessa beslut har styrelsen för NYN följande samansättning:

<u>Medlemsorganisation</u>	<u>Ordinarie ledamöter</u>	<u>Suppleanter</u>
<u>LRF</u>	Sara Helgstrand, ordf. (AU) Håkan Nilsson Katharina Weber	Karin Hilmér Jenny Höglund Håkan Persson
<u>SLA</u>	Lena Andersson (AU) Göran Ask	Lars-Olov Söderberg -
<u>Kommunal</u>	Anja Westberg, v.ordf. (AU) Ann Georgsson	Jörgen Gustavsson -
<u>SKAO</u>	Staffan Lundstedt	Eva Grönwall
<u>SLF</u>	Henric Lagercrantz	Anders Knapp
<u>STAF</u>	Göran Andersson	Monica Timonen
<u>GRO</u>	Gunilla Nordberg	Marcus Söderlind
<u>SvDv</u>	Maria Lundvall	-

Och sist men inte minst vill styrelsen för NYN tillsammans med LRF inbjuda till:

Seminarium för lokala programråd 29 oktober!

Anmäl era lokala programråd till seminariet på LRF i Stockholm den 29 oktober! Även YH-utbildningarnas styrgrupper är välkomna! Det räcker att mejla namn och skola samt kontaktuppgifter till undertecknad:
michael.insulander@lrf.se

För ytterligare information - välkommen kontakta NYN:s kanslichef
Michael Insulander, michael.insulander@lrf.se tel 08-787 54 09.